

РЕШЕНИЕ

№ 423

гр. София, 16 октомври 2025 год.

В ИМЕТО НА НАРОДА

Върховният касационен съд на Република България, трето наказателно отделение в публичното заседание на тридесети септември през две хиляди двадесет и пета година в състав

ПРЕДСЕДАТЕЛ: БЛАГА ИВАНОВА

ЧЛЕНОВЕ: МАЯ ЦОНЕВА

КАЛИН КАЛПАКЧИЕВ

С участието на секретаря И. Петкова и в присъствието на прокурора П. Маринова разгледа докладваното от съдия Цонева к. н. д. № 620/2025 год. и за да се произнесе, взе предвид следното:

Производството е по чл. 346, т. 1 от НПК.

Образувано е по касационни жалби на защитниците на подсъдимите Ч. С. Н., Н. Д. Н., В. М. М. и А. И. П., както и по лична жалба на подс. П. против решение № 402/23.11.2023 год., постановено по в. н. о. х. д. № 58/2023 год. по описа на Софийски апелативен съд (САС).

В жалбите на адв. Г. Н. и адв. С. К., защитници на подс. Н., са релевирани всички основания по чл. 348, ал. 1 от НПК, като са изложени сходни съображения в тяхна подкрепа. Твърди се, че обвинителният акт не отговаря на изискванията на чл. 246 от НПК, тъй като в него не са описани обстоятелства, обосноваващи обективните и субективни признаци на престъплението по чл. 321 от НК, а вместо това са направени неподкрепени от доказателствената съвкупност декларации. В тази връзка акцент е поставен върху отсъствието на факти, отнасящи се до извършените от групата вторични престъпления и до крайния момент на действието ѝ. Наред с оплакване за необоснованост на съдебния акт в тази му част се правят и такива за превратно и избирателно интерпретиране на доказателствата по делото. Представен е собствен доказателствен анализ досежно обвинението по чл. 321 от НК, за който се настоява да бъде възприет от касационната инстанция и въз основа на това да бъде направен извод за недоказаност на обвинителната теза, за неправилно приложение на чл. 321 от НК в настоящата му редакция вместо тази, действала до 2009 год. и за изтекла давност за това престъпление. Сочи се, че във възприетата от първостепенния съд фактология са включени и еднолични търговци и търговски дружества, които според обстоятелствената част на обвинителния акт нямат отношение към обвинението за ръководене на група, създадена с цел извършване на данъчни престъпления. Поддържа се, че не са обсъдени възраженията за наличие на противоречие между диспозитива и мотивите на присъдата относно мястото на извършване на деянието и началния момент на действие на групата. Във връзка с обвинението за престъпление по чл. 255 от НК е оспорено заключението на икономическата експертиза и отново са изложени доводи за необоснованост на фактическия извод на САС за фиктивност на доставките. Настоява се да се приеме, че те са реално извършени, след което да бъде ревизирано становището на въззивната инстанция за съставомерност на

деянието. Недоволството от размера на наложеното наказание е обосновано с твърдения, че макар всички значими обстоятелства да са били съобразени от въззивния съд, са подценени тежестта и значението на смекчаващите такива. При условията на алтернативност са направени искания за оправдаване на подсъдимия по всички обвинения, за връщане на делото за ново разглеждане или за намаляване на наказанието.

В жалбата на адв. Ж. Н., защитник на подс. Н., е направено оплакване за наличие на касационен повод по чл. 348, ал. 1, т. 1, т. 2 и т. 3 от НПК. Поддържа се, че подсъдимите са осъдени по непредявено обвинение, тъй като е прието, че са извършили и други действия извън описаните в обвинителния акт. Твърди се, че обвинението не е доказано, като е представен собствен анализ на доказателствената съвкупност с настоятелно искане да не бъдат кредитирани показанията на свидетелите, описващи действията на Н. за мотивирането им да регистрират еднолични търговци или търговски дружества. Сочи се, че неправилно не е възприета по-ранна дата на приключване на дейността на групата от инкриминираната. В тази връзка са и част от доводите за неправилно приложение на закона по смисъла на чл. 348, ал. 1, т. 1 от НПК, тъй като не е приложен по-благоприятният закон, а именно редакцията на чл. 321 от НК, действала до 2009 год. Наред с това са изложени и съображения за несъставомерност на деянието от субективна страна. Оплакването за явна несправедливост на наказанието е подкрепено с доводи за неразумна продължителност на наказателното производство, която не се дължи на процесуалното поведение на подсъдимите. Искането към касационната инстанция е за частично оправдаване на подсъдимия или за намаляване на наложеното му наказание.

С касационната жалба на защитника на подс. М., адв. Г., също са заявени и трите касационни основания по чл. 348 от НПК. Твърди се, че обвинението е недоказано, както и че липсват мотиви към въззивния съдебен акт, който дословно възпроизвежда първоинстанционната присъда и не съдържа отговор на възраженията на защитата. Изразено е несъгласие с извода на съда относно периода, в който е извършено деянието на подсъдимия, като се поддържа, че то е приключило през 2005 год., с оглед на което е приложен неправилно и материалният закон. Наред с това се излагат и съображения за несъставомерност на деянието от субективна страна. В подкрепа на оплакването за явна несправедливост на наказанието се акцентира върху продължителността на наказателното производство. При условията на алтернативност се настоява за пълно или частично оправдаване на подсъдимия или за индивидуализация на наказанието при условията на чл. 55 от НК.

В жалбите на подс. П. и на защитника му се съдържат сходни твърдения за допуснати съществени нарушения на процесуалните правила, изразили се в липса на мотиви, в неправилно обединяване на няколко досъдебни производства без да са налице основания за това единствено с цел делото да бъде подсъдно на закрития понастоящем Специализиран наказателен съд (СпНС). С доводи за превратна интерпретация на събраните доказателства се атакува аналитичната дейност на въззивния съд. Поддържа се, че деянието е несъставомерно, тъй като от една страна при наличието на значителна по обем търговска дейност и съпровождащия я документооборот подсъдимият не би могъл да съзнава, че част от инкриминираните фактури са с невярно съдържание, а от друга – поради това, че всички доставки са реални и стоките, които са техен предмет, са налични в патримониума на дружеството. Направено е искане за отмяна на проверявания съдебен акт и за оправдаване на подсъдимия, а като алтернатива е предложено връщането на делото за ново разглеждане от друг състав на въззивния съд.

Защитниците на подс. Н. поддържат касационните жалби по изложените в тях съображения. Акцентират върху изтеклата давност за престъплението по чл. 255 от НК. Настояват да се приеме, че престъпната група е съществувала до 2008 год. и с оглед действалия към този момент по-благоприятен закон намират, че такава е налице и по отношение на деянието по чл. 321 от НК.

Подс. Н. се солидаризира с аргументите на защитата си, като изявява желание за прекратяване на воденото срещу него наказателно производство, а ако се приеме, че не е изтекла абсолютната давност, моли да бъде оправдан по всички обвинения.

Защитникът на подс. Н. поддържа жалбата, но сочи, че е изтекла давността за наказателно преследване.

Подс. Н. изразява желание за прекратяване на наказателното производство поради изтичане на абсолютната давност.

Защитникът на подс. М. излага доводи за отмяна на съдебните актове и за прекратяване на наказателното производство поради наличие на предпоставките на чл. 81, ал. 3 вр. чл. 80, ал. 1, т. 3 от НК.

Подс. М. моли наказателното производство спрямо него да бъде прекратено.

Защитникът на подс. П. пледира присъдата и въззивното решение да бъдат отменени, а наказателното производство срещу подзащитния му да бъде прекратено на основание чл. 24, ал. 1, т. 3 от НПК.

Подс. П. настоява за прекратяване на наказателното производство.

Представителят на Върховна касационна прокуратура дава заключение, че са налице основанията за прекратяване на наказателното производство по отношение на подсъдимите П., М. и Н.. Досежно подс. Н. намира, че абсолютната давност е изтекла единствено за престъплението по чл. 255 от НК и с оглед изявлението на подсъдимия в тази му част наказателното производство подлежи на прекратяване. Соочи, че не са налице предпоставките за това касателно обвинението по чл. 321, ал. 3, т. 1 вр. ал. 1 от НК и пледира по отношение на него решението да бъде оставено в сила поради неоснователността на касационните жалби.

Върховният касационен съд, в пределите на касационната проверка по чл. 347, ал. 1 от НПК, съобрази следното:

С присъда № 260012/01.07.2022 год., постановена по н. о. х. д. № 3457/2016 год., Специализираният наказателен съд (понастоящем закрит) е признал подсъдимите Ч. С. Н., Н. Д. Н., В. М. М. за виновни в това, че за времето от началото на м. май 2003 год. до 14.01.2010 год. на територията на [населено място] и /област/ първият от тях ръководел, а останалите двама участвали в организирана престъпна група, създадена с корисна цел и с цел да вършат съгласувано в страната престъпления против данъчната система по чл. 255 от НК, като до 19.05.2007 год. в групата участвал и И. П. М., поради което и на основание чл. 321, ал. 3, пр. 2, т. 1 вр. ал. 1, пр. 2 вр. чл. 55, ал. 1, т. 1 от НК за подс. Н. и чл. 321, ал. 3, пр. 2, т. 2 вр. ал. 2 вр. чл. 55, ал. 1, т. 1 от НК за подсъдимите Н. и М. ги е осъдил както следва:

- подс. Н. – на три години лишаване от свобода;
- подс. Н. – на две години лишаване от свобода;
- подс. М. – на две години лишаване от свобода.

Подсъдимите са оправдани по обвинението групата да е действала в цялата страна, по обвинението в нея да е участвал И. М. след датата на смъртта му – 19.05.2007 год., както и по обвинението целта на групата да е била извършването на престъпления по чл. 256 от НК.

С присъдата СпНС (закрит) е признал подсъдимите Ч. С. Н. и А. И. П. за виновни в това че при условията на продължавано престъпление, първият като помагач за времето от началото на м. юни 2006 год. до 14.08.2008 год., а вторият като извършител в периода от началото на м. юни 2006 год. до 14.01.2010 год. избегнали установяване и плащане на данъчни задължения в особено големи размери за /фирма/ – ДДС в размер на 704 598 лева за извършителя П. и 137 040 лева за помагача Н., като при воденето на счетоводство били съставени документи с невярно съдържание (отчетни регистри, дневници за покупки на /фирма/), в които били отразени данъчни фактури по доставки с право на пълен данъчен кредит без да са налице доставки на стоки по чл. 6 от ЗДДС и на услуги по чл. 9 от ЗДДС; била потвърдена неистина в подадени декларации, които се изискват по силата на чл. 125, ал. 1 от ЗДДС и чл. 116, ал. 1 от ППЗДДС, и бил приспаднал наследващ се данъчен кредит, поради което на основание чл. 255, ал. 3 вр. ал. 1, т. 2, пр. 1, т. 6 и т. 7 вр. чл. 20, ал. 2 вр. чл. 26, ал. 1 НК вр. чл. 20, ал. 2 от НК за подс. П. и вр. чл. 20, ал. 4 от НК – за подс. Н. ги е осъдил при условията на чл. 55, ал. 1, т. 1 от НК както следва:

- подс. П. – на две години лишаване от свобода;
- подс. Н. – на една година и шест месеца лишаване от свобода.

Съдът е признал подс. Н. за невинен за по обвинението за помагаческа дейност след 14.08.2008 год., както и за разликата до пълния размер на обвинението, а подс. П. е бил оправдан по обвинението да е подпомаган от подс. Н. след 14.08.2008 год.

На основание чл. 23, ал. 1 от НК съдът е наложил на подс. Н. най-тежкото измежду така определените му наказания, а именно три години лишаване от свобода, чието изтърпяване е отложил на основание чл. 66 от НК за срок от пет години от влизане на присъдата в сила.

На основание чл. 66 от НК за срок от четири години от влизане на присъдата в сила е отложено изтърпяването на наказанията, наложени на подсъдимите П. и Н..

На основание чл. 57, ал. 1, т. 2, б. „б“ от ЗИНЗС е определен първоначален строг режим на изтърпяване на наказанието, наложено на подс. М..

В тежест на подсъдимите са възложени направените по делото разноси.

Така постановеният съдебен акт е проверен по протест на прокурора и по жалби на защитниците на четиримата подсъдими, като с решение № 402/23.11.2023 год., постановено по в. н. о. х. д. № 58/2023 год. на САС, е потвърден.

Жалбите са допустими, тъй като са подадени от легитимирани субекти в срока по чл. 350, ал. 2 от НПК и са насочени срещу подлежащ на касационна проверка въззивен съдебен акт. Независимо от констатацията за допустимостта им касационната инстанция не следва да разглежда по същество сезиращите документи, изходящи от защитниците на подсъдимите П., М. и Н. предвид основателността на искането за прекратяване на наказателното производство, направено в съдебно заседание от тримата подсъдими. Това се отнася частично и за касационните жалби, депозирани от защитниците на подс. Н..

За престъплението по чл. 255, ал. 3 вр. ал. 1, т. 2, пр. 1, т. 6 и т. 7 вр. чл. 26, ал. 1 вр. чл. 20 от НК, за което са били обвинени подсъдимите Ч. Н. и А. П., е предвидено наказание лишаване от свобода за срок от три до осем години, както и конфискация на част или на цялото имущество на виновния. С оглед максималния размер на наказанието лишаване от свобода наказателната отговорност за това престъпление се погасява след изтичане на предвидения в чл. 80, ал. 1, т. 3 от НК десетгодишен срок, а абсолютната давност по чл. 81, ал. 3 от НК е петнадесет

години. Подс. Н. е признат за виновен и осъден за извършване на престъплението в периода от м. юни 2006 год. до 14.08.2008 год., като първоначалното му обвинение е за времето до 14.01.2010 год., а подс. П. – за извършване на престъплението в периода от м. юни 2006 год. до 14.01.2010 год. В най-неблагоприятния за подс. Н. вариант петнадесетгодишната абсолютна давност е изтекла на 10.01.2025 год. На същата дата поради изтичане на абсолютната давност е погасена и наказателната отговорност на подс. П.. При положение, че и двамата не желаят наказателното производство да продължи, а напротив – изрично настояват за прекратяването му, касационната инстанция следва да отмени съдебните актове на закрития понастоящем СпНС и на САС в частта, с която тези подсъдими са осъдени за посоченото данъчно престъпление и да прекрати наказателното производство срещу тях.

Аналогично заключение следва да бъде направено и по отношение на престъплението по чл. 321, ал. 3, пр. 2, т. 2 вр. ал. 2 от НК, за което са били обвинени и осъдени подсъдимите Н. Н. и В. М.. Деятелността им е наказуема с лишаване от свобода от три до десет години. При съпоставяне на разпоредбите на чл. 80, ал. 1, т. 2 и т. 3 от НК се налага извод, че с оглед максималния размер на наказанието приложима е именно втората от тях, т. е. и в този случай давността, изключваща наказателното преследване, е десет години, а абсолютната такава – петнадесет години. Тя е изтекла на 14.01.2025 год., тъй като и според обвинението, и според съдилищата по фактите организираната престъпна група е прекратила съществуването си на 14.01.2010 год. Подсъдимите Н. и М. също са направили искане за прекратяване на наказателното производство, с оглед на което присъдата и въззивното решение в коментираната им част подлежат на отмяна.

Изложеното не се отнася до престъплението по чл. 321, ал. 3, пр. 2, т. 1 вр. ал. 1, пр. 2 от НК, за чието извършване е осъден подс. Ч. Н.. Искането на защитниците му да бъде приложен законът за давността се основава на несъответстващо на закона разбиране, че касационната инстанция може да приеме фактически положения, различаващи се от описаните в проверяваното решение и по-специално да установи, че групата, ръководена от Н., е преустановила действието си още през 2008 год. Това би било възможно единствено в случаите на чл. 354, ал. 5 от НПК, но описаното по-горе процесуално развитие на делото го оставя извън посочената хипотеза. Когато за пръв път е сезиран с проверка на въззивен съдебен акт, касационният съд е такъв само по правото. Той е обвързан от констатациите по фактите, направени от долустоящата инстанция и се произнася в рамките, поставени от нея, включително и относно правната квалификация на деянието и всички други приложими към казуса норми от наказателния закон. Ето защо преценката дали е изтекла абсолютната давност следва да се извърши с оглед редакцията на чл. 321 от НК, действаща към 10.01.2010 год., когато според САС е крайната дата на съществуване на престъпното сдружение, а не с оглед тази преди изменението му със ЗИДНК, обн. ДВ, бр. 27/10.04.2009 год. Тъй като към 10.01.2010 год. чл. 321, ал. 3, пр. 2, т. 1 вр. ал. 1, пр. 2 от НК предвижда наказание лишаване от свобода за срок от пет до петнадесет години, давността за наказателно преследване се определя съобразно чл. 80, ал. 1, т. 2 от НК и възлиза на петнадесет години, съответно абсолютната такава е в размер на двадесет и две години и шест месеца. Тя ще изтече на 14.07.2032 год., поради което няма основание за прекратяване на наказателното производство в коментираната му част. Следва обаче присъдата и решението да бъдат отменени досежно приложението на чл. 23 от НК.

От изложеното следва, че касационната инстанция е длъжна да обсъди доводите на защитата на Н., които касаят осъждането му за престъпление по чл.

321, ал. 3, пр. 2, т. 1 вр. ал. 1, пр. 2 от НК. В тази връзка е необходимо да се уточни, че част от възраженията в сезиращите документи са такива за необоснованост на проверявания съдебен акт. Тя обаче не съставлява самостоятелно касационно основание и това законодателно разрешение е свързано със спецификите на производството по глава двадесет и трета от НПК, в което по общо правило се проверява правилното приложение на наказателния закон и стриктното съблюдаване на процесуалните правила. Ето защо тези аргументи няма да бъдат разглеждани.

От останалите оплаквания най-напред следва да бъдат коментирани тези, отнасящи се до касационния повод по чл. 348, ал. 1, т. 2 от НПК, защото евентуалното наличие на съществени процесуални нарушения би имало за последица отмяна на решението и връщане на делото за ново разглеждане без да е необходимо обсъждането на аргументите за неправилно прилагане на закона и явна несправедливост на наказанието.

Непредубеденият прочит на въззивния съдебен акт не дава основание да бъде възприета поддържаната от защитата теза за липса на мотиви. Недоволството на касаторите се основава на обстоятелството, че САС, също както и първата инстанция е сторила това, е възприел фактологията, описана в обвинителния акт. Тези фактически констатации обаче са направени не чрез механичното пренасяне на съдържанието на обвинителния инструмент в неговата цялост, а са последица от внимателен и задълбочен собствен анализ на свидетелските показания, писмените доказателства и доказателствени средства и на експертните заключения, вследствие на който второстепенният съд е достигнал до извод, че обвинението е доказано по несъмнен и категоричен начин. Въз основа на тези факти контролираната инстанция е направила изводите си относно правната квалификация на деянието. Изложени са пространни съображения за наличие на обективните и субективни признаци на състава на престъплението по чл. 321 от НК за всеки един от подсъдимите, като е отчетено, че това посегателство обхваща необходимото съучастие между най-малко три лица, съгласували волята и намеренията си да вършат съвместно престъпления в страната или извън нея. Обсъдени са възраженията на страните по фактите и правото и са посочени основанията за възприемането им или за отхвърлянето им като несъстоятелни. Най-сетне, съобразявайки смекчаващите и отегчаващите обстоятелства за всеки от подсъдимите, в това число и за подс. Н., въззивният съд е обективизирал заключението си относно вида и размера на наказанието и начина на неговото изтърпяване. Ето защо не може да се приеме, че са допуснати съществени отклонения от стандарта, заложен в чл. 339 от НПК, които да налагат отмяна на решението и връщане на делото за ново разглеждане.

С оглед обстоятелството, че аналогичен подход е следвал и съставът на СпНС при изготвяне на мотивите си, неоснователно е и възражението, че САС не е съзрял допуснато от първата инстанция нарушение по чл. 348, ал. 3, т. 2, пр. 1 от НПК, изискващо отмяна на присъдата и връщане на делото за ново разглеждане.

Няма основание да бъде възприет и доводът, че съдебните актове съдържат вътрешно противоречие относно мястото на осъществяване на деянието. Апелативният съд е разгледал обстойно това възражение и е изложил законосъобразни съображения, че макар незначителен брой от т. нар. „кухи фирми“ и несъществуващи търговци да са регистрирани в [населено място], цялостната дейност на престъпното сдружение е била концентрирана на територията на [населено място] и /област/. В тази насока е съобразено, че групата е създадена с цел извършване на посегателства против данъчната система и макар наличието на търговци, които не развиват реално търговска дейност, да е едно от условията за

осъществяване на престъпления по чл. 255 и сл. от НК, то съвсем не е единственото. Отчетено е, че лицата, на чието име са били регистрирани едноличните търговци и търговските дружества, са били набирани сред живущите в /населено място/ и околните села, както и това, че сметките на тези стопански субекти са открити в клон на /банка/ и именно там подс. Н. и свид. Р. Б. са извършвали многобройните транзакции, целящи да придадат реалност на „сделките“ между контролираните от групата търговци. Съдилищата по фактите с основание са мотивирали извода си и с обстоятелството, че счетоводното обслужване на едноличните търговци се е осъществявало или в офиса на подс. Н. в [населено място], или – по негова молба – в тези на свидетелите М. Ц. и Д. Д., находящи се в същото населено място. Ето защо не може да се приеме, че съществува неяснота или противоречие относно местоизвършването на престъплението.

Защитата неоснователно поддържа, че е налице противоречие в изводите на долустоящите инстанции досежно крайния момент на функциониране на престъпната група. Доводът се основава на обстоятелството, че подс. Н. е бил оправдан частично по обвинението за престъпление по чл. 255 от НК, като е прието, че дейността му като помагач на подс. П. е приключила на 14.08.2008 год. Ако това беше единственото съображение за осъждане на подсъдимите по чл. 321 от НК за целия инкриминиран период, оплакването безспорно щеше да е съответно на материалите по делото. Това обаче не е така. Наред с участието на Н. в дейността на П. СпНС е изложил и други съображения от фактическо естество, обосноваващи извода му, че групата е продължила дейността си още близо година и половина след 14.08.2008 год., а въззивният съд се е солидаризирал с тях, приемайки ги за доказателствено обезпечени. Тъй като те касаят действия, следващи хронологично последното деяние по чл. 255 от НК, извършено от подс. Н., не са налице претендираните несъответствия и неяснота относно волята на контролираната инстанция досежно коментираното обстоятелство.

Несподеляеми са аргументите за осъждане на подс. Н. по непредявено обвинение. Вярно е, че в обвинителния акт са обособени отделни раздели, съответно за обвинението по чл. 321 от НК срещу подсъдимите Н., Н. и М. и по чл. 255 от НК срещу Н. и П.. Възражението би било основателно обаче, ако преди изброяване на създадените под ръководството на Н. и със съдействието на Н. и М. търговци представителят на държавното обвинение не беше описал в обобщен вид какъв е механизмът на действие на групата. Така, посочено е не само, че подсъдимите М. и Н. са набирали неграмотни и малоимотни лица, на чието име да бъдат регистрирани изброените по-нататък еднолични търговци и търговски дружества, но и че те не извършвали реална търговска дейност и между тях са били сключвани привидни договори за неосъществени в действителност доставки, за което са били представяни съответните неистински документи или такива с невярно съдържание пред данъчните власти. Като втори способ за постигане на преследваните от групата цели прокурорът е инкриминирал и използването на тези фирми като фиктивни съконтрахенти на действително функциониращи търговски дружества без да доставят реално на последните стоки или услуги, като по този начин да регулират търговския си резултат и да избегнат установяване и плащане на данъчни задължения по ЗДДС. Ето защо като са се позовали и на обстоятелствата, отнасящи се до дейността на /фирма/, представлявана от подс. П., долустоящите инстанции не са излезли извън фактическите рамки на обвинението. Що се отнася до началния момент на функциониране на групата, за разлика от първостепенния съд, въззивната инстанция е останала изцяло във времевите граници, поставени от държавното обвинение.

Тук е мястото да се посочи неоснователността и на друго защитно възражение – това за несъответствие на обвинителния акт на изискванията на чл. 246 от НК. Отговор на същото се дължи на основание §. 114 от ЗИДНПК, обн. ДВ, бр. 63/2017 год.

В обстоятелствената част на обвинителния инструмент прокурорът е описал подробно и изчерпателно в какво се е изразявала ролята на всеки един от подсъдимите като съпричастни към организираната престъпна група, какви действия са извършвали тримата и починалият И. М., кои са лицата, използвани от тях, за да бъдат регистрирани едноличните търговци и търговските дружества и кой от подсъдимите ги е мотивирал за това. Проследени са и промените в собствеността на тези фирми и прехвърлянето им на други лица. Така, посочено е, че ръководната функция на подс. Н. е била свързана с даване на указания към подсъдимите М. и Н. да регистрират на свое име еднолични търговци, както и да набират други лица, на чието име също да бъдат регистрирани фирми, като в същото време той самият е осъществявал счетоводното обслужване на тези търговци или е мотивирал други лица да сторят това, захранвал е сметките на фиктивните търговци и придружавал свид. Б. при извършване на парични преводи от някои от тях към останалите или сам е нареждал такива, организиран е подаването на справки-декларации по ЗДДС пред съответната данъчна служба. Фактическите рамки на обвинението срещу подсъдимите Н. и М. са сведени до регистриране на стопански субекти на тяхно име, намирането и мотивирането на малоимотни лица без образование, включително и чрез въвеждането им в заблуждение, да регистрират търговци на свое име или да придобият вече регистрирани такива, организирането на превоза им до нотариус, където да бъдат заверени подписите им върху пълномощни на доверени на подс. Н. лица, заплащането на „възнаграждение“ за даденото от лицата съгласие за регистриране на фирми. Изложени са и факти досежно користната цел на престъпното сдружение. Преустановяването на дейността на групата, на което акцентира защитата, държавният обвинител е обвързал с подаване на последната справка-декларация. Всичко това е напълно достатъчно за очертаване на обективните и субективни признаци на състава на престъплението, в което са били обвинени подсъдимите Н., М. и Н.. Тъй като за съставомерността на деянието по чл. 321 от НК не е необходимо да е реализирана вторичната престъпна дейност, към която е насочено функционирането на групата, отсъствието на индивидуализация на фиктивните доставки, осъществени от и към нефункциониращите реално търговци, с които са оперирали тримата подсъдими и починалият И. М., не поставя непреодолимо препятствие пред възможността им да разберат в какво са обвинени и не нарушава правото им на защита.

Най-сетне, не могат да бъдат възприети като основателни и възраженията на защитниците за съществени нарушения на процесуалните правила, отнасящи се до начина на формиране на вътрешното убеждение на въззивната инстанция. Обстоятелствата, свързани с наличието на престъпно сдружение, в което ръководна роля е имал подс. Н., с числения и персонален състав на групата, с времето и начина ѝ на действие, не са произволно приети, както се твърди в жалбите на адв. Н. и адв. К.. За да достигне до този извод, САС се е позовал в аналитичния раздел на решението си само и единствено на доказателства, които са били събрани и проверени по надлежния ред.

В основата на фактическите му констатации са поставени на първо място показанията на множеството свидетели (повече от двадесет на брой), на чието име са били регистрирани първоначално или прехвърлени впоследствие едноличните търговци и търговските дружества. Гласуваното им доверие не е декларативно, а

след като е отчетено, че сред тези лица могат да бъдат обособени няколко подгрупи съобразно роднинските връзки помежду им, както и че осъществяването на мотивационно въздействие върху тях от подс. Н. или от подс. М. и привеждането му в изпълнение е станало по едно и също време за всяка една от подгрупите. Тези обстоятелства са позволили на контролирания съд да сравни твърденията на свидетелите и да достигне до заключение, че са еднопосочни и взаимно допълващи се, като въпреки изминалото време болшинството от тях са запазили относително ясен спомен за инкриминираните събития. Съобразено е, че част от тях са разпознали подсъдимите на досъдебното производство, а някои са съумели да ги идентифицират и по време на разпита им от СпНС, което е послужило като още един аргумент за трайност и устойчивост на възприятията им. Заявеното от всички тях, че са подписали множество документи и че не са извършвали никаква търговска дейност, е подложено на проверка и посредством съпоставката му със заключенията на двете графически експертизи и на многобройните икономически експертизи (с изключение на това в т. 95 от ДП, в което извън отговора на въпрос № 2 вещите лица са правили констатации, излизащи извън професионалната им компетентност и надхвърлящи поставените им задачи). Отчитайки от една страна, че свидетелските показания съответстват на експертните изводи, а от друга – че последните са направени след задълбочено проучване на всички материали по делото и съдържат професионално обоснован отговор на всички въпроси, въззивният съд също като първата инстанция се е доверил на тези източници на доказателства.

За констатациите относно съществуването на групата и естеството на дейността ѝ от съществено значение са били показанията на свидетелите Р. Б. и В. В. от подготвителната фаза на наказателния процес, които СпНС е приобщил към доказателствената съвкупност по надлежния процесуален ред. Обстоятелството, че и двамата в различна степен и по различно време са били съпричастни към дейността на групата не е останало извън вниманието на решаващия съд. На доводите на защитата за заинтересоваността им са противопоставени такива, свързани със съдържанието на твърденията на двамата, като е отчетено, че те са логични, последователни, без непълноти и вътрешни противоречия и в тях се откриват детайли, които не биха били известни на свидетелите, ако те не са ги възприели лично. Евантуалната им заинтересованост да омаловажат участието си в инкриминираната дейност е взета предвид от контролираната инстанция, но в същото време не е установено те да хиперболизират ролята на подс. Н. или да му приписват действия, каквито не е извършвал реално. С оглед обстоятелството, че показанията им пред разследващ орган са прочетени по реда на чл. 281, ал. 4 от НПК, първостепенният съд е проверил дали те са единствен източник на доказателства, но е достигнал до извод, споделен и от въззивната инстанция, че забраната на чл. 281, ал. 8 от НПК не е нарушена, защото посоченото от двамата следва да се обсъжда в контекста на показанията на свидетелите собственици на фирми. Наред с това е установена корелация между твърденията на банковите служители, обслужвали сметките на фирмите и тези на Б. и В., както и съответствието на последните със заключенията на графическите експертизи и с множеството писмени доказателства, сред които се открояват изобилната банкова документация и пълномощните на част от лицата, на чието име са регистрирани фирмите.

Неоснователно се поддържа, че са били пренебрегнати обясненията на подсъдимите и по-специално тези на Ч. Н.. В принципен план за игнориране на едно или друго доказателствено средство може да се говори само когато съдът е оставил без внимание съдържащата се в него информация, интересуваша процеса,

т. е. когато не са изпълнени процесуалните задължения за обсъждане на доказателственото средство само за себе си и в съвкупност с останалите доказателствени източници; когато не е извършен анализ на свидетелските показания или обясненията на подсъдимия от гледна точка на пълнота, изчерпателност, убедителност, вътрешна съгласуваност и логическа последователност или пък когато избирателно са ползвани части от тях. Настоящият случай не е такъв. Твърденията на Н., че действията му са извършени в изпълнение на договори за счетоводно обслужване на фирмите, не са отхвърлени безпричинно и немотивирано. Първостепенният съд ги е подложил на детайлен анализ, съобразявайки двойствената им природа на доказателствено средство и на средство за защита, като убедително е защитил извода си, че в обсъжданата им част те се опровергават от всички останали доказателства и поради това не заслужават доверие. От своя страна въззивната инстанция не е констатирала непълноти или логически несъответствия в аргументацията на СпНС и изцяло я е споделила.

Незаслужен е упрекът за недопустимо предположение относно крайния момент на действие на престъпната група. Регистрирането на фирмите на името на неграмотни и безработни лица безспорно е приключило много преди приетата от долустоящите съдилища дата 14.01.2010 год. Това обстоятелство е прието и от САС, и от първостепенния съд. В същото време обаче, следвайки законосъобразно възприетия комплексен подход към доказателствената съвкупност, доказателствата за регистрация и пререгистрация на търговците са били съпоставени със свидетелските показания за мотивационно въздействие от страна на подсъдимите към свидетелите да се отзовават на предприетите от данъчната администрация насрещни проверки, както и с писмените доказателства, свързани с тези проверки. Взети са били предвид и документите, иззети от жилището на подс. Н. и от помещения, ползвани от други лица, имащи връзка с него. Налице е позоваване и на извлеченията от банковите сметки на нефункциониращите търговци, установяващи множество транзакции между тях и редица случаи, в които сумите са били теглени в брой от свид. Б. или от подс. Н.. Въз основа на съвкупен анализ на всички тези доказателства е направен верен извод, че изготвянето и подаването на справки-декларации от името на кухите фирми, създаването на интензивен по честота и значителен по размер паричен поток вследствие на извършените без реално основание разплащания между тях, осигуряването на лица, които да контактуват с данъчните власти са обстоятелства, които не само следват хронологично последната по време пререгистрация, но и продължават през целия инкриминиран период.

С оглед всички тези съображения касационната инстанция прие, че не са допуснати претендираните от защитата съществени нарушения на процесуалните правила и няма основание за отмяна на съдебните актове по делото и за връщането му в предходен процесуален стадий.

Неоснователни са възраженията за наличие на касационен повод по чл. 348, ал. 1, т. 1 от НПК. Твърденията за неправилно приложение на закона са изведени в жалбите на защитниците като последица от претендираните от тях нарушения на процесуалните правила при анализ и оценка на доказателствената съвкупност. Както беше посочено, такива не са допуснати, а надлежно установените по делото факти очертават съставомерно поведение на подс. Н., поради което не може да бъде удовлетворено настоятелното искане на защитата за оправдаването му. Правомощията си по чл. 354, ал. 1, т. 2 от НПК касационната инстанция може да упражни само и единствено, ако фактите, възприети от долустоящите съдилища, не сочат на осъществяване на престъпление. Коментираният понастоящем казус не попада в тази хипотеза.

Въззивният съд е направил законосъобразен извод, че от обективна и субективна страна подс. Ч. Н. е осъществил състава на престъпление по чл. 321, ал. 3, пр. 2, т. 1 вр. ал. 1 от НК. Установено е съществуването на продължителна връзка на Н. с подсъдимите М. и Н., както и с починалия И. М. до смъртта на последния на 19.05.2007 год. Тази връзка между четиримата е била подчинена на общото им намерение да бъдат извършвани престъпления по чл. 255 от НК, които са наказуеми с лишаване от свобода повече от три години. За реализиране на това общо намерение са били мотивирани безимотни и необразовани лица да регистрират стопански субекти, с които да оперират подсъдимите и преди всичко подс. Н.. В изпълнение на преследваната цел са били съставени множество неистински и с невярно съдържание документи за доставки между тези търговци, без в действителност същите да са осъществявали реална търговска дейност, респ. създавани са такива документи, удостоверяващи несъществуващи доставки към действително функциониращи търговци, за да могат последните да променят финансовия си резултат. Пак с оглед постигнатото между четиримата съгласие такива действия са били предприети и от подсъдимите Н. и М. по отношение на фирми, регистрирани на тяхно име.

Големият период от време, в който са извършвани еднотипни, повтарящи се действия с една и съща насоченост, както и множеството лица, на чието име са били регистрирани едноличните търговци или търговските дружества, респ. са били прехвърляни същите обосновават извод за наличието на изискуемата от закона трайност на отношенията между членовете на групата. Тези обстоятелства изключват инцидентния характер на връзката между Н., Н., М. и М. за извършване на едно единствено конкретно престъпление. Обединените усилия на посочените лица са били насочени към постигане на общите престъпни цели, като това структурирано поради съгласуваността си сдружение обхваща съгласието им за извършване на множество такива деяния.

В рамките на така очертаната задружна престъпна дейност водещата роля е принадлежала именно на подс. Н., който единствен е притежавал знанията и уменията, необходими за постигане на общите цели. Даваните от него указания към останалите членове на престъпното сдружение да регистрират на свое име или да намират лица, на чието име да бъдат регистрирани първоначално, респ. да бъдат прехвърлени вече регистрираните търговци, създаването на значителен документален поток, управлението на немалките по размер парични средства, целящи да придадат привидна действителност на доставките, запълват със съдържание изпълнителното деяние на престъплението по чл. 321, ал. 1 от НК. В същото време дейността на останалите три лица по изпълнение на дадените им от Н. нареждания законосъобразно е квалифицирана като участие в организирана престъпна група по смисъла на чл. 321, ал. 2 от НК. Ирелевантно е дали престъпленията, за чието осъществяване е създадена групата, са извършени или не.

Неоснователна е претенцията на защитата да се приеме, че престъпното сдружение е преустановило дейността си през 2008 год., с оглед на което деянието на подс. Н. да бъде квалифицирано по чл. 321, ал. 1 от НК в съответствие с наказателния закон, действал към този момент и преди изменението му със ЗИДНК, обн. ДВ, бр. 27/10.04.2009 год. Както вече беше посочено неколkokратно, фактите, описани в проверяваното решение са обвързващи за касационната инстанция. След като САС е приел, че групата е функционирала до края на инкриминирания с обвинителния акт период, настоящият състав не би могъл да ревизира изводите му касателно това обстоятелство. Престъплението по чл. 321 от НК не е продължавано, както погрешно е записано в решението на САС. По своите същност и характеристики то е продължено (така и Р. № 198/2017 год. по к. н. д. №

363/2017 год. на II н. о., Р. № 177/2017 год. по к. н. д. № 1148/2017 год. на II н. о.), тъй като се осъществява непрекъснато в определен период от време и трае до преустановяване на дейността на групата. Към този момент следва да бъде определен и приложимият закон и тъй като това е станало при действието на новата редакция на чл. 321, ал. 3 от НК, користната цел, преследвана от групата, представлява квалифициращо обстоятелство, а не елемент от основния състав на престъплението. В случая не се касае за пропуск да бъде приложен по-благоприятният закон, както твърди защитата. Такъв би бил налице съгласно чл. 2, ал. 2 от НК, ако след извършване на престъплението, т. е. след 14.01.2010 год. са последвали различни наказателни закони. Самата користна цел е изводима от естеството на престъпленията, за чието извършване е създадена групата – посегателства срещу данъчната система, при които деецът изобщо не заплаща данък, независимо че дължи такъв, или заплаща по-нисък размер от действително дължимия, или си възстановява част от авансово внесения данък. За съставомерността на деянието не е необходимо тази цел да е постигната, а още по-малко е нужно да са получени приходи, надхвърлящи значително вложените средства за реализирането ѝ. Достатъчно е тя да е желан и преследван резултат от участниците в групата, поради което е неоснователно и възражението, че деянието не съставлява престъпление, тъй като полученият данък добавена стойност е в по-нисък размер от паричните суми, превеждани от и по сметките на несъществуващите търговци.

Не могат да бъдат възприети и доводите за несъставомерност на деянието от субективна страна поради това, че ниското образователно равнище на подсъдимите М. и Н. ги е пречувствало да формират представи за обективните и субективните елементи на престъплението по чл. 255 от НК, за чието извършване е създадена организираната престъпна група. Тезата на защитата се основава на разбирането, че за да е осъществен съставът на чл. 321 от НК, трябва да са извършени и вторичните престъпления. Както вече беше посочено многократно, тази постановка не е съответна на закона. Съгласно легалната дефиниция на чл. 93, т. 20 от НК реализирането на последващата престъпна дейност е само цел на групата, а не елемент от изпълнителното деяние на чл. 321, ал. 1 и 2 от НК. Престъплението по чл. 321 от НК ще бъде осъществено и ако участващите в групата изобщо не са пристъпили към реализиране на престъпната си цел, както и когато не всички от персоналия ѝ състав са ангажирани с постигането ѝ или това е възложено на лица извън престъпното сдружение. С оглед всички тези специфики на посегателството по чл. 321 от НК е достатъчно дейците да съзнават, че са част от трайно структурирано сдружение, че това сдружение включва и други членове и че съвместната им дейност е насочена към извършване на онези престъпления, за които те са постигнали съгласие. В съответствие с изложеното и като съобрази и друго принципно положение – че изводите за субективната страна на деянието се основават на доказаните действия на подсъдимия – настоящият съдебен състав се солидаризира със заключението на долустоящите инстанции за извършване на деянието при пряк умисъл. Действията на тримата подсъдими са взаимно свързани и логически последователни и убеждават, че в съзнанието на им са съществували ясни представи, че всеки от тях е част от престъпна общност, включваща останалите и починалия М.; че в това сдружение ръководната роля принадлежи на подс. Н., а останалите изпълняват поставените от него задачи; че дейността на групата е насочена към неправомерно получаване на ДДС посредством деклариране на фиктивни доставки.

Касационната проверка не установи и явно несъответствие между степента на обществена опасност на деянието и дееца – от една страна, и отмерения обем

държавна принуда – от друга. Долустоящите съдебни инстанции са били достатъчно снизходителни към подс. Н., приемайки, че са налице както многобройни смекчаващи отговорността обстоятелства, така и едно изключително такова, с оглед на което са индивидуализирали наказанието при условията на чл. 55 от НК. Настоящият състав се солидаризира с констатацията, че сама по себе си продължителността на наказателното производство отличава съществено настоящия казус от сходните му такива и изисква подс. Н. да бъде надлежно компенсиран за това, тъй като с процесуалното си поведение не е допринесъл за дълготрайността на процеса. В същото време, макар смекчаващите обстоятелства – чисто съдебно минало, добри характеристични данни, трудова ангажираност и съгласието му по чл. 371, т. 1 от НПК – да са немалко на брой, не само в количествено отношение, но и като тежест и значение, не превалират съществено над отегчаващите такива и не могат да им се противопоставят успешно. Престъпната група е функционирала близо осем години. За осъществяване на дейността ѝ са използвани множество ниско образовани лица, голяма част от които са били заблуждавани относно целта, поради която следва да регистрират еднолични търговци или търговски дружества. Като участници в сдружението са били въввлечени и други лица – свидетелите Б. и В.. С цел да се гарантира, че групата ще продължи да функционира, а данъчната администрация ще бъде съществено затруднена да установи фиктивността на сделките и невярното отразяване на фактите в справките-декларации, регулярно са предприемани действия за прехвърляне собствеността на търговците. За постигане целта на групата е използван немалък паричен ресурс и в крайна сметка са получени значителни средства от неправомерно приспаднал данъчен кредит. Всичко това показва не само високата степен на обществена опасност на конкретното деяние. В тези обстоятелства намира отражение обществената опасност на подсъдимия, която предвид демонстрираната престъпна упоритост не може да бъде характеризирана като незначителна независимо от останалите положителни данни за личността му. С оглед изложеното настоящият съдебен състав намира, че претендираното от защитата по-снизходително третиране на подс. Н. няма да съдейства за постигане на целите по чл. 36 от НК, а напротив – ще създаде чувство за безнаказаност както у него, така и сред останалите членове на обществото. Това се отнася не само до размера на наказанието лишаване от свобода, но и до този на определения изпитателен срок по чл. 66 от НК.

Предвид изложеното касационната инстанция намира, че проверяваният съдебен акт не е засегнат от недостатъците, претендирани от защитниците на подс. Ч. Н. и тъй като не са налице основания, изводими от материалите по делото, да упражни правомощията си по чл. 354, ал. 1, т. 2 – 5 от НПК, решението на САС в частта му, касаеща осъждането на Н. за престъпление по чл. 321, ал. 3, пр. 2, т. 1 вр. ал. 1, пр. 2 от НК следва да бъде оставено в сила.

Така мотивиран и на основание чл. 354, ал. 1, т. 1 и 2 от НПК Върховният касационен съд, трето наказателно отделение

Р Е Ш И :

ОТМЕНЯ решение № 402/23.11.2023 год., постановено по в. н. о. х. д. № 58/2023 год. по описа на Софийски апелативен съд и присъда № № 260012/01.07.2022 год., постановена по н. о. х. д. № 3457/2016 год. на Специализирания наказателен съд (закрит) както следва:

1. В ЧАСТТА ИМ, с която подсъдимите Н. Д. Н. и В. М. М. са признати за виновни и осъдени за престъпление по чл. 321, ал. 3, пр. 2, т. 2 вр. ал. 2 от НК, като

на основание чл. 81, ал. 3 вр. 80, ал. 1, т. 3 от НК ПРЕКРАТЯВА наказателното производство, водено срещу тях за това престъпление.

2. В ЧАСТТА ИМ, с която подсъдимите Ч. С. Н. и А. И. П. са признати за виновни и осъдени съответно за престъпление по чл. 255, ал. 3 вр. ал. 1, т. 2, т. 6 и т. 7 вр. чл. 26, ал. 1 вр. чл. 20, ал. 4 вр. ал. 1 от НК (Н.) и по чл. 255, ал. 3 вр. ал. 1, т. 2, т. 6 и т. 7 вр. чл. 26, ал. 1 вр. чл. 20, ал. 2 вр. ал. 1 от НК (П.), като на основание чл. 81, ал. 3 вр. 80, ал. 1, т. 3 от НК ПРЕКРАТЯВА наказателното производство, водено срещу тях за това престъпление.

3. В ЧАСТТА ИМ, с която на основание чл. 23 от НК на подс. Ч. С. Н. е наложено най-тежкото измежду наказанията, определени му за престъпленията по чл. чл. 255, ал. 3 вр. ал. 1, т. 2, т. 6 и т. 7 вр. чл. 26, ал. 1 вр. чл. 20, ал. 4 вр. ал. 1 от НК и по чл. 321, ал. 3, пр. 2, т. 1 вр. ал. 1, пр. 2 от НК.

ОСТАВЯ В СИЛА въззивното решение в останалата му обжалвана част.

Решението не подлежи на обжалване и протест.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ЧЛЕНОВЕ: 1.

2.